

rült munkások közül augusztusban 7·9, decemberben 18·6% volt munka nélkül. Állandóan elég kis számokat mutat *Finnország* munkanélküliségi statisztikája. A táblázatunkban nem szereplő két balti állam közül, amelynek munkanélküliségi adatai ismeretesebbek, *Lettországban* valamivel több munkanélküli munkás van, mint *Esztországban*:

H ó	A munkanélküliek száma					
	Esztországban			Lettországban		
	1925	1926	1927	1925	1926	1927
III.	2.867	1.916	4.405	4.214	3.659	4.028
VI.	1.771	1.051	1.907	1.169	936	882
IX.	883	811	1.201	910	932	1.422
XII.	3.213	3.807	4.437	5.097	5.234	6.399

Az Európán kívüli államok közül táblázatunk csupán *Kanada* adatsorát tartalmazza, ahol a szervezett munkásságnak 3—6%-a volt munkanélküli 1927-ben. Valamivel nagyobb arányú munkanélküliséget találunk a táblázatban nem szereplő *Ausztráliában* és egy kevéssel még nagyobbat (kb. 10%-osat) Új-Zélandon. Mindezeknek az adatoknak összehasonlításánál azonban nem szabad szem elől téveszteni, hogy a *nemzetközi munkanélküliségi statisztika módszere csaknem országokint eltérő* és az adatok tekintélyes része, akár a szakszervezeti, akár a munkásbiztosítási statisztika szolgáltatja is azokat, más és más munkástömegre vonatkozik.

Th. L. dr.

© MEZŐGAZDASÁG ©

Mezőgazdasági termelésünk az 1926/27. gazdasági évben.

Production agricole de la Hongrie dans l'année agricole 1926—27.

Résumé. Dans l'année agricole 1926—1927, la superficie semée en froment a augmenté sensiblement (7·8%); la production de cette plante agricole, la plus importante en Hongrie, présente une tendance toujours croissante. En conséquence des dispositions prises par le ministère de l'Agriculture, les superficies ensemencées ont considérablement augmenté pour le houblon (276·7%) et le lin (19·9%); les cultures de tabac et de pommes de terre ont aussi pris de l'extension (9·8 et 5·7%). Par contre, ont diminué les superficies semées en colza (34%), avoine (6·3%), seigle (5·2%) et orge (5·2%).

Par les sinistres, 1% des superficies ensemencées a été totalement ruiné. C'est le seigle d'automne qui en a souffert le plus, par suite de la gelée de mai; aux autres plantes agricoles, les dégâts causés se répartissent assez proportionnellement.

L'augmentation de la superficie ensemencée en froment n'a pas été proportionnelle au résultat de la production. La récolte moyenne y est restée de 5·1% au-dessous de l'année agricole 1925—1926; si elle avait été égale à celle de l'année précédente, on aurait produit 1,119.828 q de plus. La moyenne de la production du seigle fut beaucoup plus mauvaise, à cause de la gelée de mai: elle a été inférieure de 22·7% à celle de 1925—1926. La moyenne du rendement a également dimi-

nué pour l'orge, l'avoine et le maïs; parmi les principaux produits, elle n'a augmenté quelque peu que pour la pomme de terre.

Quant aux plantes commerciales, la moyenne de la production du tabac et des filasses de chanvre a dépassé légèrement l'année dernière; par contre, celle du colza, des filasses de lin et des grains de chanvre et de lin a été inférieure à 1925—1926. Le rendement moyen des principales herbes fourragères a également diminué.

On constate avec regret qu'en général, les résultats de la production ont été bien plus faibles que dans l'année agricole précédente.

*

Az elmúlt gazdasági év termőterületére, valamint termésmennyiségére vonatkozó statisztikai adatok vizsgálatánál, mint összeállításunknak az 1925/26. évről is visszatekintő adataiból megállapíthatjuk, egyik legfeltűnőbb jelenség a búzával bevetett terület elég nagyarányú (7·8%) növekedése. Legfontosabb gazdasági növényünk termelése tehát még mindig emelkedő tendenciát mutat. Százalékos arányban a búzavetésterület emelkedésénél sokkal kimagaslóbb a komló bevetett területének (276·7%) ugrásszerű emelkedése. Ez a hatalmas előtörés a földművelésügyi kor-

**A bevetett és learatott terület kiterjedése, valamint a termés átlaga és mennyisége
az 1925/26. és 1926/27. gazdasági években.**

Superficies ensemencées et récoltées; moyenne et quantité de la récolte dans les années agricoles 1925-26 et 1926-27.

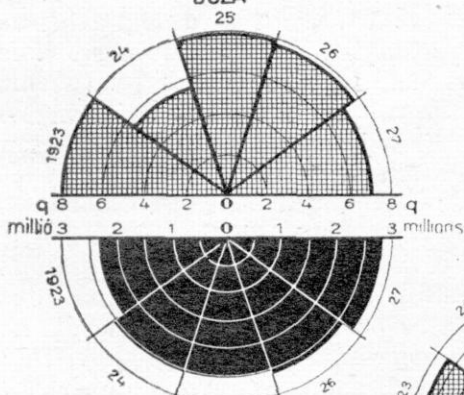
A termés neve <i>Designation</i>	Bevetett <i>Superficie ensemencée</i>	Learatott <i>Superficie récoltée</i>	Bevetett <i>Superficie ensemencée</i>	Learatott <i>Superficie récoltée</i>	Termésátlag kat. holdankint <i>Récolte moyenne par arp. cad.</i>		Termés mennyisége <i>Quantité de la récolte</i>	
	terület 1000 kat. holdakban <i>milliers d'arp. cad.</i>				q		1000 q-ban <i>milliers de q</i>	
	1925/26		1926/27		1925/26	1926/27	1925/26	1926/27
1. Gabonaneműek — Céréales								
Búza — <i>Froment</i>	2.642	2.606	2.847	2.828	7·8	7·4	20.387	20.938
Rozs — <i>Seigle</i>	1.229	1.216	1.165	1.113	6·6	5·1	7.980	5.681
Árpa — <i>Orge</i>	748	738	710	705	7·5	7·3	5.554	5.157
Zab — <i>Avoine</i>	486	478	454	452	7·5	7·2	3.600	3.268
Egyéb gabonanemű — <i>Autres céréales</i>	22	21	19	19	—	—	119	99
Együtt — <i>Ensemble</i>	5.127	5.059	5.195	5.117	—	—	37.640	35.143
2. Hüvelyesek — Légumineuses								
Együtt — <i>Ensemble</i>	28	28	28	28	—	—	164	144
3. Kapásnövények — Cultures sarclées								
Tengeri — <i>Maïs</i>	1.876	1.850	1.856	1.846	10·5	9·4	19.443	17.361
Burgonya — <i>Pommes de terre</i>	441	436	453	451	42·9	44·4	18.746	20.049
Takarmányrépa — <i>Better. fourragère</i>	172	168	176	175	144·5	140·3	24.321	24.580
Cukorrépa — <i>Betterave à sucre</i>	112	110	112	112	131·4	129·8	14.446	14.554
Egyéb kapásnövény — <i>Autres cultures sarclées</i>	36	36	37	37	—	—	2.557	2.718
Együtt — <i>Ensemble</i>	2.637	2.600	2.634	2.621	—	—	79.513	79.262
4. Kereskedelmi növények — Plantes commerciales								
Dohány — <i>Tabac</i>	37	36	41	41	7·2	7·7	260	313
Repece — <i>Colza</i>	25	25	16	16	5·6	4·8	139	79
Kendermag — <i>Graine de chanvre</i>	19	18	16	16	2·9	2·7	52	42
Kenderrost — <i>Filasse de chanvre</i>	3	3	4	3	5·1	4·4	92	68
Lenmag — <i>Graine de lin</i>	3	3	4	3	2·9	2·4	9	8
Lenrost — <i>Filasse de lin</i>	3	3	4	3	5·0	3·9	14	14
Egyéb keresk. növény — <i>Autres plantes commerc.</i>	14	14	21	21	—	—	53	70
Együtt — <i>Ensemble</i>	98	96	98	97	—	—	619	594
5. Szalastakarmány — Herbes fourragères								
Bükkönyfélék — <i>Espèces de vesce</i>	344	342	344	343	18·6	17·9	6.363	6.131
Lucerna — <i>Luzerne</i>	305	303	297	297	23·6	21·1	7.148	6.257
Lóhere — <i>Trèfle</i>	256	255	276	276	21·1	18·4	5.389	5.073
Egyéb szalastakarmány — <i>Autres herbes fourrag.</i>	245	242	241	241	—	—	25.642	21.894
Együtt — <i>Ensemble</i>	1.150	1.142	1.158	1.157	—	—	44.542	39.355
6. Egyéb főtermény — Autres cultures principales								
Együtt — <i>Ensemble</i>	58	57	64	63	—	—	1.741	2.019
7. Utónövények és mellékterm. — Plantes tardives et secondaires								
Együtt — <i>Ensemble</i>	—	—	—	—	—	—	9.768	9.016
8. Szalma, szár és kóró — Paille et tige								
Együtt — <i>Ensemble</i>	—	—	—	—	—	—	95.573	89.411
Bevetett és learatott terület összesen — Superficie ensemencée totale								
Ugar — <i>Jachère</i>	9.097	8.982	9.177	9.084	—	—	—	—
Szántóföld, terület és termés össz. — <i>Terres labourables et récolte au total</i>	481	—	428	—	—	—	—	—
Együtt — <i>Ensemble</i>	9.578	—	9.605	—	—	—	269.560	254.944

TERMÉSÁTLAG ÉS BEVETETT TERÜLET.

Moyenne de récolte et superficie ensemencée.

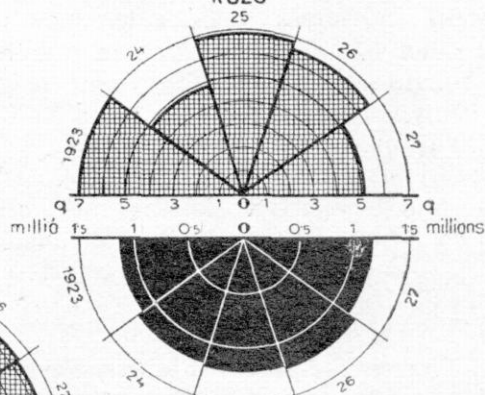
1923-27.

BÚZA

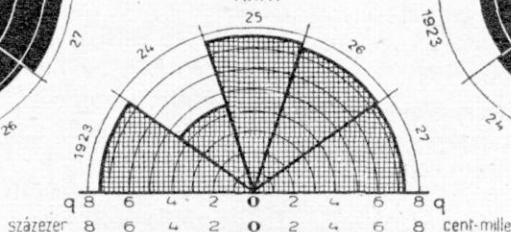
Froment

ROZS

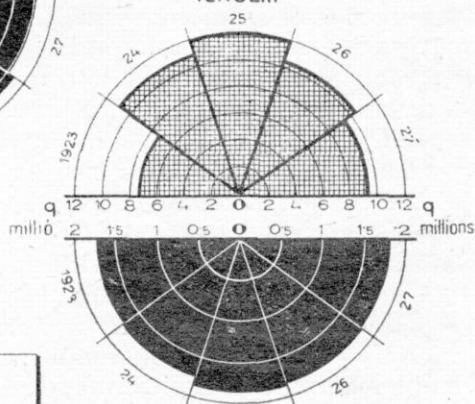
Seigle

ÁRPA

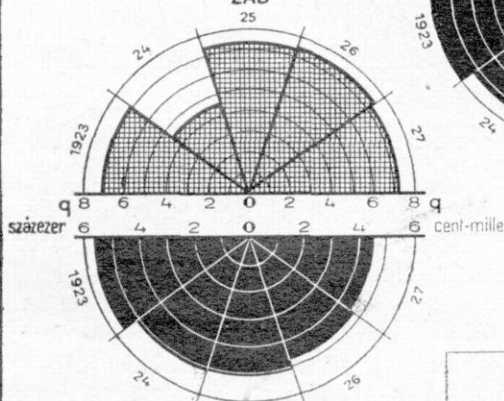
Orge

TENGERI

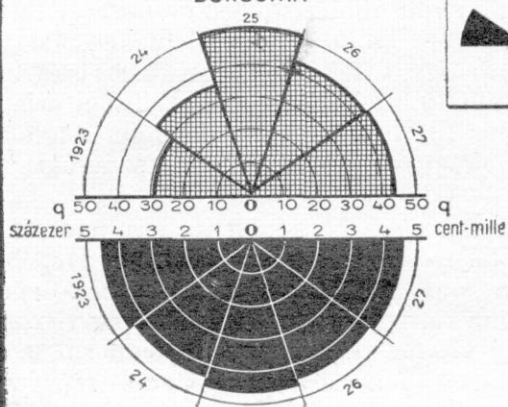
Mais

ZAB

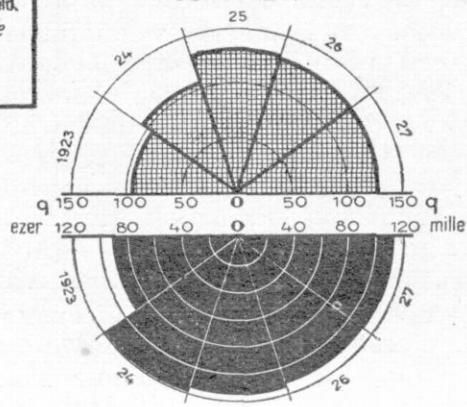
Avoine

BURGONYA

Pomme de terre

CUKORRÉPA

Betterave à sucre

termésátlag q.
moyenn. de récolte q.

bevetett terület kat. hold.
superfic. ensemencée
arp. cad.

mányzat nemrég megindított akciójának az eredménye. Ugyancsak hasonló, de csak a legújabb időben megindított akciónak a következménye a len vetésterületének 19·9%-os emelkedése. Általában a kereskedelmi növények vetésterülete a stagnáló kender és a visszaeső repce kivételével a szóbanforgó gazdasági évben elég nagy arányban emelkedett, a már említettek kivül bizonyítja ezt még a dohányvetésterület újabb — 9·8%-os — emelkedése is. A fontosabb termények közül megemlíthetjük még azt, hogy a burgonyavetésterület 2·7%-kal emelkedett és a cukorrépa vetésterülete jóformán teljesen azonos volt az előző évi bevetett területtel.

Az egyes fontosabb gazdasági növények kétévi vetésterületét a visszaesés szempontjából összehasonlítva, legnagyobb a fogyás a repce vetésterületénél (34·0%). A repcénél az előző évben is már 20%-os vetőterületcsökkenésről számoltunk be, úgy látszik, hogy az elemi csapások kártételeitől leggyakrabban súlyosan érintett repcetermelés hazánk mai területén jelentőségét lassan teljesen el fogja veszíteni. Éppen ilyen visszamenő tendenciát árul el évek óta a zabvetésterület. A zabbal bevetett terület a tárgyalt évben ugyanis ismét 6·6%-kal csökkent, ha pedig az 1923/24. évi területtel hasonlítjuk össze, a csökkenés teljes 12%. Természetesen itt már nem a termeléssel járó rizikó a csökkenés oka, hanem a mindinkább elterjedő gazdasági gépek — főleg traktorok — az igáslovakat feleslegessé teszik, ennek következtében a legfontosabb abraktermelés is szükségképpen visszaesik. Egyforma arányban csökkent a rozs és az árpa vetésterülete (5·2%), mindkettő már évek óta — bár csak lényegtelen arányban — szintén visszaeső tendenciát mutat. A fontosabb termények vetésterületi változásaira vonatkozólag még csak a tengeri 1·1%-os csökkenését említjük fel, ez tulajdonképpen nem is csökkenés, inkább azt jelzi, hogy vetésterülete a tavalyi stagnálást a tárgyalt gazdasági évben is folytatta.

A bevetett és learatott terület nagyságában az országos végeredményt nézve csak 1·0% a különbség; az egyes fontosabb gazdasági növények közül igen nagy volt a bevetett és learatott terület különbsége az őszi rozsnál, az elemi csapások ennek vetésterületét sújtották a legnagyobb mértékben, a többi fontosabb terményeinknél ez az 1%-os különbség elég arányosan oszlott meg.

A terméseredményekre vonatkozó adatok vizsgálatánál természetesen legelső sorban ismét a búza eredményeit vesszük szemügyre. Itt sajnosan kell megállapítanunk, hogy a területnövekedés és a termelés eredményessége a tárgyalt gazdasági évben nem állott arányban. A búzatermés átlaga ugyanis az 1925/26. évi 7·8 q-val szemben csak 7·4 q volt, tehát az átlag teljes 5·1%-kal kisebb. Ez a jelentéktelennek látszó termésátlag-különbség pedig azt jelenti, hogy ha az 1926/27. gazdasági évben akkora lett volna a búzatermésátlag, mint az 1925/26-os gazdasági évben, akkor Magyarországnak 1,119.828 q-val nagyobb lett volna a búzatermése, ez pedig az ország gazdasági helyzetében igen számottevő tételt képviselne.

Az elmúlt gazdasági évben katasztrófális kárt okozott az emlékezetes májusi fagy az őszi rozs vetéseiben, ennek szomorú eredménye az lett, hogy a rozs 1925/26. évi 6·6 q-ás termésátlagával szemben csak 5·1 q-ás termésátlagról számolhatunk be. A rozstermésátlagnál a két év különbsége százalékban kifejezve 22·7%-ot tesz ki, ez a magas százalék a visszaesést már sokkal élénkebben fejezi ki, mint a búzatermés átlaga.

Az árpánál, a zabnál és a tengerinél szintén csak visszaesésről számolhatunk be, a termésátlag csökkenése ezek közül csak a tengerinél jelentékeny, az 1925/26. évi 10·5 q-ás átlaggal szemben a tengeritermelők ugyanis az 1926/27-es gazdasági évben csak 9·4 q-ás átlagot értek el. Az első fontosabb gazdasági növény, amelyiknél a termelés eredményességének némi emelkedéséről számolhatunk be, a burgonya. A burgonyánál ugyanis az 1926/27. évi termésátlag 3·5%-kal nagyobb volt, mint az előző évi termésátlag. A cukorrépánál ha nem is jelentékeny nagyságú a fogyás, de ismét csak visszaesés tapasztalható, az 1925/26-os gazdasági évben ugyanis 131·4 q-ás volt a cukorrépa átlagtermése, ezzel szemben a tárgyalt gazdasági évben ez az átlag csak 129·8 q-át tett ki.

A fontosabb kereskedelmi növények közül a tárgyalt gazdasági évben kedvezőbb volt a dohány és a kenderrost termésátlaga, mint az 1924/25-ös gazdasági évben, viszont eléggé visszaesett a repce, a kendermag, a lenmag és a lenrost termésátlaga. A repcénél nemcsak a bevetett terület nagysága csökkent évek óta, hanem a termelés eredményessége is úgy látszik, hogy évről-évre rosszabb lesz. Az 1924/25-ös gazdasági évben még 5·9 q volt a repcetermésátlag, 1925/26-ban már csak 5·6 q, a most tárgyalt gazdasági

évben pedig mindössze 4·8 q-a volt a repce kataszteri holdankinti átlagos termése.

A szálastakarmányműek között a legnagyobb szerepet játszó bükkönyfélék 1926/27. évi 17·9 q-ás termésátlaga szintén visszaesésről tanuskodik, a megelőző évben ugyanis 18·6 q-ás termésátlagot értek el. Hasonló a helyzet a lucernánál és a lóherénél is, mindkettőnek 1926/27. évi termésátlaga jelentékenyen alatta maradt az előző két év termésátlagának.

A fontosabb mezőgazdasági termények 1926/27-es gazdasági évben elért terméseredményei rövid ismertetése után grafikonban bemutatjuk a hét főtermény bevetett területére és termésátlagára vonatkozó öt évi összehasonlító adatokat. A grafikonnak a termésátlagokat bemutató részében szemléltethető alakban előttünk áll az egyes évek erősen hullámzó terméseredménye, a főtermé-

nyekre vonatkozó adatokból általában már könnyű megállapítani az egyes évek sikeres vagy gyenge terméseredményét.

Összesítve a tárgyalt gazdasági évre vonatkozó termésadatokat, végeredményben azt a sajnálatos következtetést tudjuk csak levonni, hogy az 1926/27-es gazdasági év a termelés eredményességének szempontjából általában az 1925/26-os gazdasági év sikerességét nem tudta elérni, a *termésátlagok legnagyobb részét kisebbek voltak*. A gyengébb eredmény csak részben írható az elemi csapások kártételeinek vagy az időjárás mostohaságának rovására, a belterjes gazdálkodás a szóbanforgó gazdasági évben a rossz hitelviszonyok következtében sem haladhatott az eddigi tempóban, bizonyára ez is egyik oka volt a termelési eredményesség megállapított visszaesésének.

Sajóhelyi István.

Szántóföldjeink trágyázása 1927-ben.

Fumage des terres labourables de Hongrie en 1927.

Résumé. Pour juger du système d'exploitation rurale d'un pays, il faut connaître aussi les données du fumage. Comme à cet égard on n'avait des renseignements que sur le commerce extérieur des engrais artificiels, l'Office hongrois de statistique a recueilli, lors de l'enquête agricole de 1926—1927, aussi les données des terres labourables fumées.

La connaissance de celles-là est particulièrement importante en Hongrie où les petits cultivateurs — et surtout ceux de l'Alföld, attachés aux vieux systèmes — ne sont pas encore habitués à l'emploi de l'engrais artificiel. Aussi, il n'est pas étonnant qu'en certains pays agricoles, la récolte moyenne de céréales est bien plus grande qu'en Hongrie. Par exemple, quoique au Danemark les conditions du sol soient à peu près les mêmes qu'en Hongrie et que le nombre des petites exploitations y soit encore plus grand, toutefois la production moyenne de froment et de seigle y a été en 1926 supérieure de 73·1%, respectivement de 31·8%, à celle de la Hongrie. Or, cette grande différence ne peut être uniquement attribuée à ce que la répartition des pluies est plus favorable au Danemark, l'emploi rationnel de l'engrais artificiel doit y avoir également sa part.

En certaines campagnes de l'Alföld, on chauffe encore avec du fumier d'étable, au lieu d'amender avec lui la terre; cela doit être aussi une des causes de l'insuffisance des résultats de récolte. Malgré cette mauvaise habitude populaire, 29·6% des terres labourables ont été engraisées avec du fumier dans l'année agricole 1926—1927, et ce serait en soi suffisant, mais quant à l'engrais artificiel, la proportion n'était que de 7·2%. C'est dans le comitat Győr, Moson et Pozsony que les terres labourables étaient le mieux pourvues d'engrais artificiel (22%), et c'est dans le comitat Hajdu que celui-ci était le moins employé (dans 1% seulement des terres labourables). Pour l'emploi de l'engrais animal, le comitat Abaúj-Torna occupait la première place (30·3%) et le comitat Hajdú la dernière (11·4%); donc, parmi les comitats, c'est dans ce dernier que la terre était le moins engraisée. Ces bas nombres proportionnels montrent qu'au point de vue de l'emploi de l'engrais, et surtout de l'engrais artificiel, l'agriculture de Hongrie a besoin d'un grand développement.

Plus les exploitations sont petites, plus grande est la proportion des terres labourables amendées avec du fumier. Quant à l'engrais artificiel, c'est tout à fait le contraire: